

Täysistunto

Keskiviikko 23.11.2022 klo 14.02—22.34

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 197/2022 vp

Valiokunnan mietintö StVM 24/2022 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu. Edustaja Mäkisalo-Ropponen, poissa. — Edustaja Juvonen.

Keskustelu

19.38 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Tässä on käsittelyssä lakiesitys, jolla selkeytetään hyvinvointialueiden ja kuntien mielenterveyden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön tehtäviä sekä mielenterveys-, päihde- ja riippuvuustyön ja hoidon toteuttamista osana hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Esittelen tässä perussuomalaisten lakiesitykseen jättämän vastalauseen. Tästähen äänestettiin jo aikaisemmin täällä, pykälänmuutosesityksestä, ja pykälällähän olisimme tuoneet terapiatakuun myös lainsäädäntöön. Nyt esittelen sitten lausuman, joka myös liittyy vahvasti näihin mielenterveyspalveluihin.

Tässä tänään aikaisemmin keskustelimme täällä eduskuntasalissa väkivaltarikoksista ja katu- ja jengirikollisuudesta, ja siinä saimme kuulla, että emme kiinnittäisi huomiota näihin juurisyihin eli näihin mielenterveysongelmiin ja tällaisiin tilanteisiin, joita monesti väkivallan takana on. Olen kyllä täysin eri mieltä. Kyllä me perussuomalaiset olemme tuoneet näitä juurisyitä esille, ja muun muassa terapiatakuun saattaminen lakiin on ollut yksi asia, mitä olemme täällä ajaneet. Olen itsekin tehnyt asiasta muun muassa toimenpideoitteen, joka on kulkenut hallituksen esityksessä mukana myös.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä kannattaa siis esitystä mielenterveys- ja päihdelainsäädännön uudistamiseksi, joka juuri nyt on täällä käsittelyssä. Vaikka esitys on enimmältä osin hyvä, perussuomalaisten valiokuntaryhmä haluaa kiinnittää huomiota siihen, että Suomessa mielenterveyspalvelujen saatavuus on riittämätöntä ja riippuu pitkälti paitsi palveluita tarvitsevan henkilön asuinpaikasta myös hänen maksukyvystään. Tilanne on erityisesti lasten ja nuorten osalta kestävä. Palveluita tarvitseva joutuu usein odottamaan palveluihin pääsyä aivan liian kauan, minkä seurauksena ongelmat pahenevat. Monet joutuvat hakeutumaan yksityissektorin kalliisiin palveluihin, kun julkisiin palveluihin ei pääse kohtuullisessa ajassa. Kysymyksessä on vakava yhteiskunnallinen epäkohta, joka aiheuttaa myös yhteiskunnalle merkittäviä kustannuksia muun muassa työkyvyttömyyden muodossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2022 vp

Valiokunnassa on aikaisemmin ollut esillä toimenpidealoite ja kansalaisaloite. Tällä toimenpidealoitteella esitin tämän terapiatakuun saattamista lainsäädäntöön, ja sama tavoitehan oli myös kansalaisaloitteella. Eli esitys perusterveydenhuoltoon sisältyvien mielenterveyspalveluiden terapiatakuusta takaisi kaikille nopean pääsyn hoidolliseen psykoterapiaan tai muuhun psykososiaaliseen hoitoon ensimmäisen terveyskeskuskäynnin jälkeen. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää mielenterveyspalvelujen riittämätöntä saatavuutta vakavana ongelmana, johon käsittelyssä oleva lakiesitys ei sisällä ratkaisua, ja katsoo, että mielenterveyden hoitoa koskevaan pykälään tulisi sisällyttää psykoterapian ja muun psykososiaalisen hoidon saatavuutta koskeva kirjaus. Tästä siis olemme jo äänestäneet, ja valitettavasti esityksemme ei mennyt läpi.

Mutta esitimme valiokunnassa myös lausuman ja toivoimme, että mielenterveyspalvelujen riittävää saatavuutta olisi sillä voitu edistää. Valitettavasti tämä meidän lausumakaan ei mennyt valiokunnassa läpi, mutta esittelen sen täällä täysistunnossa, ja siitä sitten äänestetään myöhemmin.

Eli perussuomalaisten lausumaehdotus kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin mielenterveyspalvelujen riittävän saatavuuden varmistamiseksi sekä kohdentaa hyvinvointialueille riittävät resurssit palveluihin pääsyn nopeuttamiseksi koko maassa.” — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Virta poissa. — Edustaja Juuso.

19.42 **Kaisa Juuso ps:** Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on kyllä ihan hyvä, ja me kannatamme sitä lakiesitystä, mutta se on mielestämme hieman puutteellinen. Tällä lakiesityksellä pyritään parantamaan päihderiippuvuus- ja mielenterveyspalveluiden hoitoa, ja siinä mielessä se on ihan hyvä, mutta se, mikä tästä puuttuu, ovat ne resurssit sinne mielenterveyshoitoon. Mielenterveyden ongelmat ovat kasvaneet Suomessa koronapandemian aikana ja varmaan siitä johtuenkin todella vakaviksi. Ja me tosiaan näemme sen meidän kaduilla, me näemme sen kouluissa, me näemme sen perheissä päivittäin. Meillä on ongelmaisia nuoria, meillä on ahdistuneita vanhempia. Tämä on vakava asia, johon pitäisi kiinnittää enemmän huomiota. Me olemme monta kertaa, kuten edustaja Juvonen sanoi, esittäneet sitä, että mielenterveyspalveluihin pitäisi saada tämä terapiatakuu, jotta jokainen, joka mielenterveyspalveluja tarvitsee, oikeasti saisi sellaista hoitoa, jota hän tarvitsee. Ja edellytys sille on se, että me resursoimme hyvinvointialueita tarpeeksi, jotta he voivat sitten palkata sitä henkilökuntaa.

Toinen kysymys on sitten se, onko henkilökuntaa. Me olemme nyt Suomessa pelottaneet osan hoitajista muille aloille näillä koronarokotepakoilla ja muilla toimenpiteillä ja raskaalla työllä. Tässä on meillä kyllä iso työsarja, jotta me saamme tämän joskus kuntoon ja saamme hoito- ja hoiva-alasta edelleen mielenkiintoisen ja palkitsevan työn.

Kannatan edustaja Juvosen lausumaesitystä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kyllönen.

19.44 **Merja Kyllönen vas:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Olisin nostonut ihan lyhyesti tässä esille vain yhden kokonaisuuden ison ja merkityksellisen osan eli nämä lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut. Kokonaisuus on varsinkin nyt korona-ajan pyörteissä koko ajan osoittautunut vain entistä merkityksellisemmäksi. Meille kuulemisissa ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2022 vp

kokonaisarvioissa nostettiin esille nämä lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihderiippuvuuspalveluihin liittyvät erityistarpeet ja sellaiset ongelmat, joita liittyy tänne kokonaisuuteen näitten sujuvien monialaisten palveluketjujen ja uudenlaisten palvelujen rakentamiseen ja integrointiin nimenomaan lapsille ja nuorille. Jos ajatellaan hyvinvointialueitten käynnistymistä, on äärimmäisen tärkeää, että nämä kokonaisuudet ovat lainsäädännöllisesti selkeitä ja edistävät sitä yhteistä tavoitetta saada tämä palvelujärjestelmä toimivaksi.

Ehkä kaikkein isoin kysymys varmasti valiokunnassa oli tämä terapiatakuu, ja tästä käydään aina vuoropuhelua, pitääkö ihmisen pääkopalle olla erillinen takuu. Minä olen vakuuttunut siitä asiasta, että kun tästä hoidon ja hoivan takuusta puhutaan, niin minulle se tarkoittaa kokonaista ihmistä päästä varpaisiin, ei niin, että me edelleen jatketaan sitä historiallista kuvaa, jossa mielenterveyteen liittyvät sairaudet ovat erillinen, irrallinen osa ihmisen kehoa, ja sellaisena minä koen osaltaan myöskin tämän keskustelun siitä, ovatko hoitotakuu ja terapiatakuu kaksi erillistä asiaa ja pitääkö niitä edelleen korostaa toisistaan erillisinä. Haluaisin, että meillä vihdoinkin vuonna 2022 tässä maassa puhuttaisiin ihmisen kokonaisvaltaisesta terveydestä, ja kun me annamme takuuta sille, että ihmisiä hoidetaan, niin silloin hoidetaan päästä varpaisiin eikä sitä arvoteta sen mukaan, onko se vaiva mielenterveyden puolella vai onko se sisäelimissä tai jossain muualla. Se tarve on yhtä vaativa, ja tarve on yhtä arvokas, ja pitää takuuna hoitaa ihminen kokonaisvaltaisesti, ei palastellen. — Kiitos, puhemies.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.